

Teze za prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima

Naziv propisa: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima

Materija koja se namjerava obuhvatiti Zakonom:

Predlaže se promjena načina utvrđivanja obveze doprinosa osiguranicima koji su sami obveznici doprinosa za svoje osobno osiguranje i kojima se do sada obveza doprinosa utvrđivala rješenjem Porezne uprave, kako bi se osigurala racionalizacija postupaka koji se odnose na utvrđivanje obveze doprinosa, odnosno jednostavniji i ekonomičniji način utvrđivanja/samoutvrđivanja obveze doprinosa.

Potrebno je odredbe Zakona o doprinosima uskladiti s odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 157/2013) kojima je ukinuta obveza plaćanja posebnog doprinosa za zapošljavanje poslodavcima koji su obvezni zapošljivati osobe s invaliditetom.

Potrebno je urediti pitanje obveze doprinosa prema dohotku utvrđenom kao razlika vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je ta imovina stečena.

Pitanje provedbe plaćanja doprinosa koje je do sada bilo uređeno odredbama Uredbe o načinu provedbe plaćanja doprinosa prema plaći, primicima uz plaću, odnosno mjesečnoj osnovici za obračun doprinosa temeljem radnog odnosa (Narodne novine, br. 49/2012 i 31/2014 – u daljnjem tekstu Uredba) potrebno je urediti odredbama Zakona o doprinosima.

Potrebno je potaknuti zapošljavanje na neodređeno vrijeme osoba do 30 godina života koje s poslodavcem sklope ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Stopa nezaposlenosti mladih u Republici Hrvatskoj u drugom kvartalu 2014. godini iznosila je 43,9% te je potrebno propisati mjere kojima će se potaknuti zapošljavanje ovih osoba.

Obrazloženje:

Osiguranicima koje su obveznici doprinosa za osobno osiguranje i kojima je mjesečna osnovica propisana u stalnom mjesečnom iznosu kao umnožak iznosa prosječne plaće i propisanog koeficijenta, Porezna uprava rješenjem po službenoj dužnosti i bez provedbe ispitnog postupka utvrđuje obvezu doprinosa, vrste i mjesečne iznose te razdoblje na koje se obveza odnosi. Iznimka su osobe osigurane po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti koji od tih djelatnosti utvrđuju dobit i koje su same dužne obračunati mjesečne obveze doprinosa i o tome putem Obrasca JOPPD izvijestiti Poreznu upravu. U slučaju kada obveznik doprinosa kojemu se obveza doprinosa utvrđuje rješenjem unutar iste kalendarske godine ima više razdoblja osiguranja, rješenjem će se utvrditi obveza doprinosa za svako pojedino razdoblje, pa se pojedinim obveznicima doprinosa unutar te godine izdaje više rješenja. Prema podacima iz informacijskog sustava Porezne uprave samostalnim obveznicima doprinosa u 2013. godini izdano je oko 207.000 rješenja. Udio obveze doprinosa utvrđenih ovim rješenjima je otprilike

5% u odnosu na ukupno utvrđene i u informacijskom sustavu evidentirane obveze doprinosa. Preostalih 95% doprinosa prikuplja se putem Obrasca JOPPD koji je u primjeni od 1. siječnja 2014. i koji služi za jedinstveno prikupljanje podataka o ostvarenim primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja. Uzimajući u obzir troškove prouzročene tiskanjem rješenja samostalnim obveznicima doprinosa, te uspješnu primjenu Obrasca JOPPD, kojom je osigurana racionalizacija prikupljanja podataka o obvezi doprinosa, potrebno je za samostalne obveznike doprinosa osigurati što jednostavniji i ekonomičniji način utvrđivanja/samoutvrđivanja obveze doprinosa, pazeći pri tome da u skladu s njihovim statusom novi način utvrđivanja im ne predstavlja značajan teret. Potrebno je istaknuti da je Obrazac JOPPD uveden 1. siječnja 2014. i služi kao jedinstveno izvješće kojim se na ekonomičan i efikasan način prikupljaju svi podaci o isplaćenim primicima i obvezi poreza na dohodak i doprinosa, te su ove izmjene samo nastavak postojeće reforme kojom se želi osigurati racionalizacija u radu Porezne uprave.

Odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom koje stupaju na snagu 1. siječnja 2015. godine ukida se obveza posebnog doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom koji se prema odredbama prijašnjeg Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, br. 143/2002. i 33/2005.) plaćao po stopi od 0,1% ili 0,2%, a uvodi se obveza plaćanja novčane naknade u slučaju neispunjenja kvota propisanih za zapošljavanje osoba s invaliditetom. U skladu s navedenom odredbom Zakona o doprinosima potrebno je uskladiti s odredbama navedenog zakona.

S obzirom da je pokrenut postupak izmjene Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine, br. 177/2004, 73/2008, 80/2010, 114/2011, 22/2012, 144/2012, 120/2013, 125/2013 i 148/2013) kojima se namjerava propisati da se razlika vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je ta imovina stečena smatra drugim dohotkom, potrebno je za te slučajeve urediti pitanje obveze doprinosa.

Uredba od dana stupanja na snagu pa do danas, predstavlja učinkovitu mjeru protiv pokušaja isplate plaće bez plaćanja doprinosa, koji su sastavni dio plaće, odnosno pravo radnika iz radnog odnosa. Uzimajući u obzir važnost ove Uredbe kao i rezultate koje je njena primjena polučila, ukazala se potreba da se osnovna pitanja koja su do sada bila uređena odredbama Uredbe, urede samim Zakonom o doprinosima.

Stopa nezaposlenosti mladih u Republici Hrvatske u drugom kvartalu 2014. godine iznosila je 43,9%. Iako je u usporedbi s rujnom 2013. godine kada je stopa nezaposlenosti mladih iznosila 48,9% došlo do pada stope, Republika Hrvatska je i dalje u vrhu po stopi nezaposlenosti mladih u Europskoj uniji.

Sukladno preporukama Europske komisije u okviru Europskog semestra i preporukama iz Garancije za mlade prioritetni cilj Republike Hrvatske je povećanje zaposlenosti i integracija mladih nezaposlenih osoba na tržište rada. Na istom cilju temeljit će se i izrada Prijedloga strategije za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. – 2017. godine. Osim toga, Europska komisija je dala i specifične preporuke za Republiku Hrvatsku u području zapošljavanja, a koje se odnose se na poboljšanje funkcionalnosti na tržištu rada u smislu borbe protiv segmentacije tržišta,

pri čemu je potrebno uzeti u obzir da se osobito mladima još uvijek nudi samo rad na određeno vrijeme. Također, u okviru Garancije za mlade, Europska komisija naglasila je da države članice trebaju mladima osigurati uspješnu tranziciju iz sustava obrazovanja u svijet rada te aktivno raditi na razvoju i provedbi programa i shema namijenjenih obrazovanju, zapošljavanju i socijalnom uključivanju mladih.

Kako bi se dodatno smanjila stopa nezaposlenosti mladih i u što većoj mjeri osiguralo njihovo zapošljavanje na neodređeno vrijeme, potrebno je propisati mjere kojima bi se potaknulo poslodavce da s tim osobama sklapaju ugovore o radu na neodređeno radno vrijeme.

Ciljevi koji se namjeravaju postići:

Pojedinim kategorijama osiguranika koji su sami obveznici doprinosa za osobno osiguranje i kojima su se mjesečna osnovica i iznosi doprinosa utvrđivali rješenjem Porezne uprave koje se donosilo za svako porezno razdoblje (kalendarsku godinu), ovim Zakonom će se propisati novi način utvrđivanja obveze doprinosa i to za: osiguranike koji obavljaju samostalnu djelatnost od koje dohodak utvrđuju temeljem poslovnih knjiga, osiguranike koji obavljaju samostalnu djelatnost od koje porez na dohodak plaćaju u paušalnom iznosu, ostale osobe osigurane s osnove profesionalnog statusa te osiguranike s osnove pomorac – član posade broda u međunarodnoj plovidbi.

S obzirom na činjenicu da je oko 65% osiguranika s osnove obavljanja samostalne djelatnosti koji od te djelatnosti utvrđuju dohodak već tijekom 2014. godine bilo dužno podnijeti Obrazac JOPPD, u statusu poslodavca ili u statusu druge osobe obveznika podnošenja izvješća, odnosno da je oko 80% osiguranika koristilo usluge sustava ePorezna, odredbama Zakona će se ovoj kategoriji osoba propisati obveza da sami za svoje osobno osiguranje obračunaju doprinose te o tome podnesu izvješće.

I za ostale kategorije osiguranika predviđa se pojednostavljivanje postupka utvrđivanja obveze doprinosa. Osiguranicima koji obavljaju samostalnu djelatnost od koje porez na dohodak plaćaju u paušalnom iznosu i ostalim osobama osiguranima s osnove profesionalnog statusa (primjerice članovi uprave trgovačkih društava, osobe zaposlene kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu i sl.) obveza će se i nadalje utvrđivati rješenjem Porezne uprave. Novost je da će se rješenje izdavati po utvrđenom statusu u osiguranju i vrijediti će kroz čitavo razdoblje osiguranja. Ovime će se izbjeći izdavanje rješenja za svako pojedino razdoblje (kalendarsku godinu) u kojemu je ta osoba imala status osiguranika.

Osiguranicima s osnove pomorac – član posade broda u međunarodnoj plovidbi predviđa se izdavanje rješenja po proteku poreznog razdoblja (kalendarske godine), a do izdavanja rješenja plaćali bi predujam doprinosa u visini propisane mjesečne obveze doprinosa.

Za ostale kategorije osiguranika zadržava se dosadašnji način utvrđivanja obveze doprinosa, odnosno i nadalje će im se izdavati rješenja kojima se utvrđuju mjesečne osnovice i iznosi doprinosa za svako pojedino porezno razdoblje (kalendarsku godinu). Bitno je istaknuti da se u ovom slučaju radi o osobama koje nemaju profesionalni status kao što su:

osiguranici s osnove poljoprivrede upisani u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (a koji nisu obveznici poreza na dohodak), osiguranici s osnove produženog mirovinskog osiguranja i sl.

Odredbe Zakona o doprinosima bit će u cijelosti usklađene s odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, pa će svi poslodavci neovisno o tome da li su obveznici zapošljavanja osoba s invaliditetom prema odredbama posebnog zakona, biti u obvezi obračunavati doprinos za zapošljavanje po stopi od 1,7%.

Pitanje obveze doprinosa osobama kojima će, sukladno propisima o porezu na dohodak, biti utvrđen drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena, biti će uređeno na način da se u tom slučaju neće utvrđivati obveza doprinosa temeljem koje bi se ostvarivala prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

Postupak provedbe plaćanja doprinosa koji je do sada bio uređen odredbama Uredbe o načinu provedbe plaćanja doprinosa prema plaći, primicima uz plaću, odnosno mjesečnoj osnovici za obračun doprinosa temeljem radnog odnosa, biti će propisan odredbama Zakona o doprinosima, dok će ministru financija biti dana ovlast da određena pitanja detaljnije uredi provedbenim propisom, čime će se osigurati bolji učinci u postupku provedbe plaćanja doprinosa.

Zapošljavanje mladih osoba do 30 godina života namjerava se potaknuti na način da će za mlade osobe s kojima poslodavac sklopi ugovor o radu na neodređeno vrijeme, biti propisana samo obveza doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, dok obveza doprinosa za zdravstveno osiguranje, doprinosa za zaštitu zdravlja na radu i doprinosa za zapošljavanje neće biti propisana i to kroz razdoblje do 5 godina. Ovime se očekuje dodatno smanjiti stopu nezaposlenosti mladih i u što većoj mjeri osigurati njihovo zapošljavanje na neodređeno vrijeme.